

LAATUJÄRJESTELMÄN AUDITOINTI KEVÄÄLLÄ 2008:

KASVATUSTIETEIDEN LAITOKSEN TOIMINNAN LAADUNVARMISTUKSEN PROSESSIT

1. KASVATUSTIETEIDEN LAITOS

- Kasvatustieteiden laitoksen vuosille 2007-2012 laadituissa toiminnan strategisissa linjauksissa on todettu ne asiat, joihin laadunvarmistus kohdistuu sisällöllisesti:
http://www.uta.fi/laitokset/kasvlait/pdf/Kasvatustieteiden_laitos_strategia07-12.pdf
- Laitoksen tehtävänä on tuottaa uutta, yhteiskunnallisesti suuntautuvaa ja kansainvälisesti kiinnostavaa tutkimustietoa ja tarjota tähän tietoon pohjautuvaa perus- ja jatkokoulutusta.
- Laitos luo laaja-alaista, elinikäiseen oppimisen näkökulmasta jäsentyvää kasvatustieteellistä asiantuntemusta, jota tarvitaan yhteiskunnan, koulutusjärjestelmän ja työelämän kehittämisessä julkisella ja yksityisellä sektorilla sekä eri järjestöissä kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Pääaineita ovat aikuiskasvatus ja kasvatustiede. Laitos vastaa kasvatustieteiden tieteenalan peruskoulutuksesta (kandidaatin ja maisterin tutkinnot) sekä kasvatustieteellisen alan jatkokoulutuksesta (lenssiaatin ja tohtorin tutkinnot).

2. OPETUS JA OPPIMINEN

Opiskelijavalinta

- Opiskelijavalintaan liittyvien prosessien käytännön koordinointi ja toteuttaminen on varsin pitkälle **keskitetty tiedekuntaan**. Keskittämällä varmistetaan valinta-asioiden laadukas hoitaminen.
- Laitos on kokeiluluonteisesti mukana vuodesta 2006 lähtien valtakunnallisessa kasvatustieteen alan **yhteisvalinnassa** (VAKAVA).
- Laitos osallistuu aktiivisesti **opiskelijavalinnan kriteerien** ja **valintakokeen** kohdentuvuuden **arviointiin** vuosittain.
- Opiskelijavalintojen toteutuksessa huomioidaan käytänteet, joilla **taataan esteettömyys** tiedekunnan opiskelijavalintojen toteuttamisessa.

Opetussuunnitelman laatiminen

- Kasvatustieteiden laitoksella on pitkään **tehty opetussuunnitelman kehittämistyötä systemaattisesti** sekä kasvatustieteiden laitoksen Tampereella sijaitsevan osan ja Hämeenlinnassa sijaitsevan Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskuksen sisällä että myös niiden keskinäisenä yhteistyönä

- Opetussuunnitelman **kehittämistä koordinoi opetuksen kehittämisryhmä**, joka toimii yhteistyössä laitoksen henkilökunnasta ja opiskelijoiden edustajista koottujen **arviointi- ja kehittämistiimien** kanssa (perus- ja aineopintotiimi, syventävien opintojen tiimi ja metodologiatimi).
- Laitoksella on **edustaja työryhmässä**, joka seuraa ja koordinoi **tiedekunnan yhteisten kasvatustieteiden perusopintojen** suunnittelua ja toteuttamista.
- Tutkinno uudistusprosessissa on **tuettu opintojen suunnitelmallisuutta ja joustavaa etenemistä sekä kasvua kasvatustieteiden asiantuntijaksi**.
- Opetussuunnitelmatyöskentelyssä huomioidaan **opetuksen saavutettavuuden ja esteettömyyden näkökulmat**. Useille opintojaksoille on rakennettu erilaisia suoritusvaihtoehtoja, jotka helpottavat niille pääsyä ja opintojen suorittamista erilaisissa elämäntilanteissa.

Opetuksen järjestäminen

- Henkilöstöllä on vahva koulutuksen ja kokemuksen kautta hankittu **pedagoginen osaaminen**. Laitoksella kehitetään edelleen opettajien välistä yhteistyötä, monipuolistetaan erilaisten joustavien opetusmuotojen käyttöä ja työstetään avoimiin oppimisympäristöihin soveltuvaa pedagogiikkaa. Erityisesti tuetaan henkilöstön tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön valmiuksien kehittämistä.
- Opetuksen kehittämisryhmä ja tiimit kokoavat syys- ja kevätkauden päätteeksi **kaikista opintojaksoista opiskelijapalautteeseen pohjautuvat arvioinnit** jaksojen vastuopettajilta ja hyödyntävät saatua tietoa opetussuunnitelman uudistamisessa. Laitos järjestää opetussuunnitelmaa kehitettäessä myös **yhteisiä keskustelutilaisuuksia** opiskelijoille ja henkilökunnalle.
- Laitoksen kansainvälistymistä kehitetään **lisäämällä opetustarjontaan kansainvälistymistä edistäviä sisältöjä ja opiskelutapoja**. Vieraskielisen opetuksen määrää lisätään sekä perustutkinto- että jatkokoulutuksessa.
- Opetuksen toteutuksessa käytetään **monimuotoisesti** mm. erilaisia ryhmä- ja projektityön **menetelmiä**, verkko-oppimista ja sosiaalista mediaa. Näin opiskelijat voivat jo koulutuksessa harjoitella työelämässä tarvittavia valmiuksia ja yhteistyön taitoja.

Opiskelukulttuuri

- Kasvatustieteiden laitoksella **painotetaan opiskelijoiden tukemista**, samalla osoittaen että opiskelijat ovat itse vastuussa oppimisestaan ja niihin liittyvistä valinnoistaan. Opiskelijoiden odotetaan sitoutuvan moraalisesti oikeaan toimintaan ja henkilökohtaiseen vastuuseen. Hyvä opiskelukäytäntö noudattaa tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, kuten rehellisyyttä, avoimuutta ja täsmällisyyttä. Tällaisiin hyviin opiskelukäytäntöihin ohjataan opintojen aloitusvaiheesta lähtien. Opinnoissa käydään monipuolista dialogia keskeisiin arvoihin liittyen, ja eettisistä teemoista laaditaan myös opinnäytetöitä.
- Osana opiskelijoiden tukemista ja sitoutumisen seuranta on kandidaatin ja maisterin tutkintoihin kuuluva tutoropettajan ohjauksessa toteutettava **HOPS-työskentely** ja ammatillista kasvua tukevan portfolion kokoaminen. HOPS-ryhmien työskentelyssä on saatu opiskelijoiden yliopisto-opiskeluun liittyvistä kokemuksista arvokasta tietoa opetussuunnitelman kehittämiseen.

- **Opiskelijat integroidaan laitoksen toimintaan** ja yliopistoyhteisöön jo opintojen aluksi järjestettävästä ”Opintojen suunnittelu” -opintojaksosta alkaen. Sitä jatketaan tutoropettajien tuella ja opinto-ohjauksella, jota antavat tehtävään nimetyt opettajaopinto-ohjaajan lisäksi opiskelijatutorit, opiskelijaopinto-ohjaaja ja hallintohenkilökunta. Myös ulkomaisille opiskelijoille on oma orientaatiotilaisuus ja opinto-ohjaaja.
- **Yhteistyötä opiskelijoiden kanssa** tehdään em. opetussuunnitelmien kehittämistyössä ja opiskelijoita aktivoidaan osallistumaan myös muuhun kehittämistyöhön ja keskusteluihin. Ainejärjestö Mentor nimeää edustajansa näihin työryhmiin.
- 3-4 kertaa lukuvuodessa järjestettävät **opiskelijakahvit** on vakiintunut opiskelijoiden ja henkilökunnan kohtaamispaikka, jossa voidaan yhteisesti käsitellä opintoja koskevia kysymyksiä
- Esimerkkeinä opiskelijoiden ja opettajien välisestä **vapaamuotoisesta toiminnasta** ovat syyslukukaudella 2007 järjestetyt jalkapallo- ja salibandy –ottelut.

Jatkokoulutus

- Jatko-opiskelijoiden rekrytoinnissa kiinnitetään erityistä huomiota kyvykkäiden ja motivoituneiden kotimaisten ja ulkomaalaisten opiskelijoiden **rekrytoimiseen**.
- Tohtoriopintoihin kohdennetaan **lisääntyvä osuus professoreiden opetus- ja ohjauspanoksesta**.
- Jatko-opiskelijoiden ohjaus suunnitellaan opiskelijoiden kanssa yhdessä lukukausien alussa, missä keskeisessä asemassa on **yksilöllisten opinto-ohjelmien laatiminen** (HOPS-työskentely).
- Tiedekunnassa on otettu käyttöön väitöskirjakäsikirjoitusten **sisäinen esitarkastus** professoreiden kesken ennen varsinaisen esitarkastusprosessin käynnistämistä.
- Seikkaperäistä tietoa jatko-opinnoista ja ohjeet jatko-opintoihin hakeutumisesta ovat tiedekunnan kotisivuilla: <http://www.uta.fi/tiedekunnat/kasv/opiskelu/haku.php>

3. TUTKIMUS

- Kasvatustieteiden laitoksella on vahva **yhteiskunnallisesti suuntautunut näkökulma** kasvatuksen, koulutuksen ja oppimisen tutkimukseen, mikä liittyy laitoksen kiinteästi Tampereen yliopiston yleisempään tutkimusprofiiliin.
- Laitoksen **tutkimustoimintaa vahvistetaan edelleen** ja samalla **kehitetään profiloitumista** keskeisille teema-alueille.
- Laitoksen kaikkiaan seitsemästä professorin virasta neljä on täytetty viimeisten kolmen vuoden aikana. Kahdessa näistä virantäytöistä pyrittiin **viran alan kohdennetulla määrittelyllä edistämään tutkimustoiminnan selkeämpää profiloitumista**. Kaikkien professuurien tultua täytetyiksi on laitoksen strategiassa **määritelty tutkimustoiminnan painopistealueet** vuosille 2007-2012:
  - 1) kansainvälisesti vertaileva kasvatustieteellinen tutkimus,
  - 2) monimuotoistuva kansalaisuus, monikulttuurisuus- ja mediakasvatustieteet sekä
  - 3) ammatillinen kasvu ja vapaan sivistystyön muuttuvat tehtävät
- Laitoksen keskeisillä tutkimusalueilla **rakennetaan ja ylläpidetään monitieteisiä yhteyksiä** ko. alan toimijoihin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Eri toimijoiden kanssa tehdään tutkimusta

ja toteutetaan erilaisia koulutus- ja kehittämishankkeita. Tavoitteena on toteuttaa aktiivista kansainvälistä julkaisutoimintaa.

- Tutkimuksessa kehitetään **benchmarking-arviointia**, josta esimerkkinä on annettu konsultointiapu kansainvälisissä verkostoissa.
- Työsuunnitelmia laadittaessa **edistetään koko opetus- ja tutkimushenkilöstön mahdollisuuksia kansainväliseen tutkimustoimintaan** korkeatasoisen tutkimuslähtöisen opetuksen laadun edelleen kehittämiseksi.
- Laitoksella on nimetty **julkaisutoimikunta**, jonka tehtävänä on **tukea ja tehostaa tutkimuksen julkaisumahdollisuuksia**. Toimikunnan jäsenet tukevat laitoksen henkilöstöä ja opiskelijoita tekstien tuottamisessa ja julkaisemisessa. Vuoden 2006 aikana laadittiin suunnitelma julkaisutoiminnan kehittämiseksi
<http://www.uta.fi/laitokset/kasvlait/pdf/opiskelu/julkaisuty%f6ryhm%e4nesitys.pdf>
- Tutkimusta tehdään paitsi virkatyönä myös projektirahoituksella. Laitoksella on **panostettu** aikaisempaa vahvemmin **ulkopuolisen tutkimusrahoituksen hakemiseen**. Työ on ollut tuloksellista, ja laitoksella on meneillään kansallisia ja kansainvälisiä tutkimushankkeita, joiden rahoitus on erittäin kilpailtua (esim. Suomen Akatemian ja EU:n tutkimuksen 7. puiteohjelman hankkeet).

4. TUTKIMUKSEN JA OPETUKSEN YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAUVUUS

- Tutkimuksen **vahvuusalueet** muodostavat profiilin, joka on perustana laitoksen yhteiskunnalliselle erityistehtävälle kasvatuksen ja koulutuksen analyysoijana ja yhteiskunnallisena vaikuttajana.
- Laitos luo tutkimushankkeiden, opetuksen ja erilaisten asiantuntijatehtävien avulla **aktiivisesti kontakteja** yhteiskuntaelämän ja kasvatustyön eri kentille, organisaatioihin ja toimijoihin sekä kansallisesti että kansainvälisesti.
- Tutkimus- ja opetushenkilöstön **yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyviä tehtäviä** ovat mm. arviointi- ja kehittämistehtävät, päätöksenteon asiantuntijatehtävät, Suomen Akatemia toimikuntien ja koulutuspoliittisten ryhmien jäsenyydet sekä luottamustoimet kansallisissa ja kansainvälisissä toimikunnissa ja järjestöissä.
- Erityisenä hankkeena on tieteellisen **viestinnän kehittäminen verkkoympäristössä**. Sen tavoitteena on yliopiston ja muun yhteiskunnan välisen keskustelun aktivointi, tutkimustulosten julkaiseminen ja toiminnan näkyväksi tekeminen.

5. HENKILÖSTÖVOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN JA TOIMINTAKULTTUURI

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

- **Virkarakennetta** kehitetään siten, että laitos pystyy vastaamaan laitoksen toiminnan strategisissa linjauksissa 2007-2012 esitettyihin tavoitteisiin.
- **Henkilöstöhankinnassa** huomioidaan kelpoisuus ja osaaminen, henkilökohtaiset ominaisuudet ja osuvuus laitoksen toiminnallisiin tarpeisiin.

- **Henkilöstösuunnitelmassa** on todettu laitoksen henkilöstörakenne, virkarakenteen kehittämislinjaukset ja säästösuunnitelmat.
- Laitoksen opetushenkilökunta toimii **mentorina** perehdyttäen laitokselle tulevia uusia opettajia. Perehdyttäminen laitoksen muihin käytänteisiin tapahtuu hallintohenkilökunnan toimesta.
- Laitoksella kiinnitetään huomiota **työhyvinvointiin ja työilmapiiriin** liittyviin asioihin. Tähän liittyvät kysymykset ovat olleet myös kehittämispäivien teemana. Laitokselle on perustettu tasa-arvotyöryhmä, joka laatii tasa-arvosuunnitelman. Sen toimintaan kuuluu myös työhyvinvointi- ja työilmapiiriasiat.

Toimintakulttuuri

- Laitoksella järjestetään säännöllisesti laitoksen henkilökunnan yhteisiä ns. **Happy Hour –kahvitilaisuuksia**, joissa yksittäiset tutkijat tai tutkijaryhmät esittelevät meneillään olevaa tutkimustaan.
- laitoksella on tehty näkyväksi vuosittain **säännöllisesti toistuvat hallinnon ja opetushenkilökunnan tehtävät ja prosessit** kokoamalla ne yhteen dokumenttiin
- tiedekunnan Atalpaan sijoittuneiden yksiköiden hallintohenkilökunta kokoontuu 1-2 kuukauden välein ns. **Atalpa-hallinnon palaveriin**, jossa tiedotetaan ja keskustellaan yksiköiden ajankohtaisista asioista. Lisäksi laitoksen ja tiedekunnan esittelijöiden kesken on kehitetty laitos- ja tiedekuntaneuvostossa käsiteltävien asioiden **yhteistä etukäteisvalmistelua**.
- Laitoksen hallinnossa jatketaan aktiivista osallistumista koko tiedekunnan **hallinnon kehittämisprojektiin**. Hallinnon kehittämisen yhteydessä on laadittu prosessikuvaukset hallinnon eri toiminnoista. Nämä kuvaukset ovat samalla myös osa tiedekunnan yksiköiden laadunvarmistustyöskentelyä. Prosessikuvaukset löytyvät seuraavasta osoitteesta: <http://www.uta.fi/tiedekunnat/kasv/flash/laatuportfolio/kukkakuvio.html>

5. JOHTAMINEN

- Johtamisessa pyritään **avoimeen vuorovaikutukseen** johdon ja henkilöstön välillä. Tulosjohtamisen lisäksi laitoksella panostetaan hyvinvointijohtamiseen. Tätä seuraa laitoksen varajohtajan johdolla toimiva tasa-arvotoimikunta.
- Keskeisiä toimintamuotoja ovat **johtajan ja hallintohenkilökunnan viikkokokoukset**, kahdesti kuukaudessa pidettävät **henkilökuntakokoukset, laitosneuvoston kokoukset** sekä lukukausittain/ lukuvuosittain järjestettävät laitoksen **kehittämispäivät**.
- Laitoksen johtaja kuuluu tiedekunnan valmistelevaan johtoryhmään ja tiedekuntaneuvostoon.
- Keväällä 2007 toteutettu työilmapiirikysely osoitti että keskeiset haasteet liittyvät työn kuormittavuuteen ja tiedonkulkuun.
- Hallinnollisiin asioihin liittyvän informaation kasvavaa määrää pyritään hallitsemaan siten että toisaalta koko henkilöstöä koskeva tieto on kaikkien saatavissa ja toisaalta vältetään tarpeetonta informaation jakamista. Tiedonkulun kehittämisen välineenä otetaan kevään 2008 aikana käyttöön **Moodle –ympäristö**.

- Työn kuormittavuutta ja työnkuvia seurataan ja niitä koskeviin ongelmiin reagoidaan. Esimerkiksi hallintohenkilökunnan **toimenkuvat tarkistetaan** säännöllisesti.